

Олена ПЧІЛКА

Український дитячий театр

Олена Пчілка (літературний псевдонім).
Ольга Петрівна Драгоманова, в одруженні Косач (1849–1930).
Київ, 1875 р.

Олена ПЧІЛКА

Український дитячий театр

Упорядкування,
підготовка текстів, передмова,
текстологічні коментарі

Лариси Мірошніченко

Художник
Грина Заруба

Київ «Веселка» 2017

УДК 821.161.2

ББК 84(4УКР)

П 92

У 10–20-х роках ХХ ст. під експресивним пером Олени Пчілки постав глибоко закорінений в українстві літературний феномен – дитячий театр. Не відоме досі, але не пропаще в автографах художнє явище, – витвір таланту письменниці, матері, патріотки. На схилі літ вона натхненно писала п'єси для дітей, вкладаючи в них найзаповітніше. Вибудовувала цілісний художній організм у рідній літературі – «Український дитячий театр». І до кінця життя в лещатах радянської цензури жагуче прагнула його надрукувати.

Ця мрія письменниці збулася лише 2015 р. з виходом цієї книжки, в якій вісім п'єс із дванадцяти були опубліковані вперше.

До текстів додано: записи мелодій до численних музичних номерів у п'єсах, текстологічні коментарі, словник малозрозумілих слів, світлини та ілюстрації.

3-тє видання

«Український дитячий театр» Олени Пчілки¹

Шанувати своє рідне...
зживатися з своїм рідним...
Олена Пчілка

Джерелом енергії, яку Олена Пчілка протягом довгого життя щедро витрачала на справу виховання юних українців, були її власні діти. Її материнська педагогіка увібрала в себе переконання громадянина, патріота, художника, людини. Хто знає історію родоводу Косачів, той без сумніву назве Олену Пчілку (Ольгу Петрівну Драгоманову, у заміжжі Косач) однією з найщасливіших матерів України, яка їй і довелося за життя ховати своїх талановитих дітей. Вона вогнищем великою силою впливу на них. За спомином дочки Ольги Косач-Кривинюк, вони, діти Олени Пчілки, «обоожнювали її в дитинстві, а ціле своє життя любили й шанували. Леся і брат Михайло обожували її і були під її впливом чи не найбільше зо всіх нас. Нам у дитинстві здавалося, що кращої, добрішої, розумнішої за маму на світі дівчинки нема»². У шістьох дітях (без винятку) вона реально втілила свою мрію: у зрусифікованій і бездержавній Україні зростила свідомих Українців.

Її педагогічні наміри виходили з глибокого усвідомлення цілком чистоти й незайманості дитячої душі. У цю душу неодмінно треба зронити зерна. Тому чи не половину всього творчого доробку Олени Пчілки становлять твори для дітей та юнацтва: вірші, переклади й переспіви, поеми, казки, оповідання, п'єси. Чимало цих творів письменниця надрукувала у заснованому нею журналі «Молода Україна» – першому в Наддніпрянській Україні дитячому часописі, який почала видавати 1908 року як додаток до журналу «Рідний край».

¹ Подаємо доповнений текст, що публікувався в журналі «Київська провінція» разом із першодруком п'єси «Скарб» (1999. – № 4. – С. 114–125).

² Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Г. Шевченка НАН України. – Фонд 107. – Од. зб. 143. Далі зазначатимемо тексти: Ф. – Од. зб.

Зміст

Мірошниченко Лариса.

«Український дитячий театр» Олени Пчілки 5

З родинного архіву (*світлина*) 40

Весняний ранок Тарасовий. Дійство в одній одслоні 63

Текстологічний коментар 83

Сон-Мрія, або Казка Зеленого Гаю. Дійство на одну відслону 89

Текстологічний коментар 111

Різдвяна Байка. Дійство на одну дію 115

Текстологічний коментар 139

Дві чарівниці. *Оперета.* Дійство на дві відслони 149

Текстологічний коментар 205

Кобзареві діти. *В одній дії* 209

Текстологічний коментар 228

Щасливий день Тараса Кравченка. *Орудка на одну дію* 231

Текстологічний коментар 254

Без'язикий. *Орудка на одну дію* 261

Текстологічний коментар 287

Мир-Миром! *Орудка на одну дію* 291

Текстологічний коментар 304

Киселик. *Орудка на одну дію* 307

Текстологічний коментар 318

З-під неволі. *Дія на одну відслону* 321

Текстологічний етюд 343

Скарб. Дійство на одну відслону 353

Текстологічний коментар 374

Марусина ялинка. *Казка в одній дії* 377

Текстологічний коментар 390

Щукіна Ірина.

Мелодії до співів у дитячих п'єсах Олени Пчілки 393

Словник малозрозумілих слів 431

Пчілка Олена

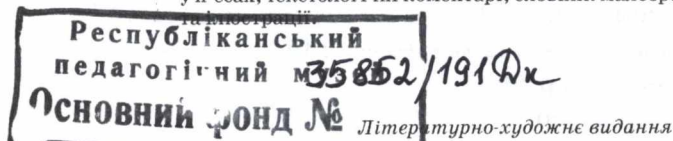
П 92 Український дитячий театр / Олена Пчілка; упоряд., підготовка текстів, передм., текстологічні коментарі Л. П. Мірошніченко; худож. І. К. Заруба. – 3-тє вид. – Київ : Веселка, 2017. – 439 с. : іл.

ISBN 978-966-01-6015-6

У 10–20-х роках ХХ ст. під експресивним пером Олени Пчілки постав глибоко закорінений в українстві літературний феномен – дитячий театр. Не відоме досі, але не пропаще в автографах художнє явище, – витвір таланту письменниці, матері, патріотки. На схилі літ вона натхненно писала п'єси для дітей, вкладаючи в них найзаповітніше. Вибудовувала цілісний художній організм у рідній літературі – «Український дитячий театр». І до кінця життя в лещатах радянської цензури жагуче прагнула його надрукувати.

Ця мрія письменниці збулася лише 2015 р. з виходом цієї книжки, в якій вісім п'єс із дванадцяти були опубліковані вперше.

До текстів додано: записи мелодій до численних музичних номерів у п'єсах, текстологічні коментарі, словник малозрозумілих слів, світлини

УДК 821.161.2

ББК 84(4УКР)

Олена ПЧІЛКА

УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТЕАТР

3-тє видання

Упорядкування, підготовка текстів,
передмова, текстологічні коментарі
Мірошніченко Лариси Петрівни

Художник

Заруба Ірина Костянтинівна

Директор *Олексій Бондаренко*

Головний редактор *Ірина Бойко*

Редактор *Олена Лисенко*

Музичний редактор *Ірина Щукіна*

Коректори *Наталія Романюк, Ліана Островська*

Художньо-технічна редакція та верстка *Світлани Павлюк*

Підписано до друку 14.03.2017. Формат 70х100/16. Папір офсетний.
Гарнітура SchoolBookC. Умовн. друк. арк. 35,48. Обл.-вид. арк. 31,32.
Тираж 500 пр. Зам.

Національне видавництво дитячої літератури «Веселка»,
вул. Мельникова, 63, Київ, 04050
E-mail: veselka.ua@ukr.net Тел. (044)483-95-01

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК №3972 від 08.02.2011 р.

Віддруковано ТОВ «Видавничий дім «АртЕк»,
вул. Оленівська, 8, к. 63, Київ, 04080
Серія ДК №4779 від 15.10.2014 р.